

## บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาและขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษารูปแบบ/กลไกในพื้นที่/ชุมชนในการสนับสนุนการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์และ (๒) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะรูปแบบหรือกลไก ที่เหมาะสมในการสนับสนุนการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลประกอบด้วย (๑) ศึกษาเปรียบเทียบและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒) ศึกษาข้อมูลสถานการณ์คนพิการ (๓) เก็บข้อมูลจากหน่วยงานและองค์กรในพื้นที่กรณีศึกษา ๓ จังหวัด ที่มีการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการประจักษ์ ระดับสูง -กลาง-ต่ำ และ (๔) แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการออกบัตรฯ ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

### สรุปผลการศึกษา ดังนี้

๑) สถานการณ์ข้อมูลคนพิการ คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ มีจำนวน ๑,๓๗๙,๑๐๓ คน ทั้งนี้ ในช่วง ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๕) ที่มีการประกาศเกี่ยวกับแบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ พ.ศ.๒๕๕๒ มีคนพิการจำนวน ๕๒๗,๙๓๐ คน ในจำนวนนี้ เป็นคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ (ไม่ต้องใช้เอกสารรับรองความพิการจากแพทย์) จำนวน ๑,๖๕๓ คน (เป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๓)

๒) รูปแบบ กลไกสนับสนุนการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ มีการกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นสำนักงานทะเบียนกลาง และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัด และมีหน่วยงานสนับสนุนการออกบัตรประจำตัวคนพิการ ได้แก่ โรงพยาบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงมีระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ และประกาศเกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ จำนวน ๓ ประเภท ๗ ลักษณะ

๓) ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน (๑) การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจเรื่องสภาพความพิการเชิงประจักษ์ยังไม่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ (๒) การอนุมัติออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ เป็นอำนาจเฉพาะของนายทะเบียนจังหวัด ทำให้การบริการล่าช้า (๓) คนพิการมีอุปสรรคในการเดินทางเพื่อขอรับบริการเรื่องการมีบัตรประจำตัวคนพิการ

### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

#### ๑) ข้อเสนอระดับนโยบาย

##### ๑.๑ การปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ ดังนี้

(๑) เพิ่มลักษณะบ่งชี้ของสภาพความพิการเชิงประจักษ์ ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย เช่น ความพิการรุนแรงจนไม่สามารถเดินหรือช่วยเหลือตัวเองได้ หรือ มือกุด เท้ากุด แต่กำเนิด ไม่มีนิ้วมือ/นิ้วเท้า เป็นต้น

(๒) ปรับแก้หรือเพิ่มเติมผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการในระดับจังหวัดให้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด ให้มีอำนาจอนุมัติออกบัตรได้

(๓) ปรับแก้อายุบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์ ให้เป็นบัตรประจำตัวประเภทตลอดชีพ

(๔) การต่ออายุบัตรประจำตัวคนพิการ ไม่ต้องแสดงเอกสารรับรองความพิการซึ่งรับรองโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลของเอกชน

(๕) ปรับปรุงบัตรประจำตัวคนพิการเป็นบัตรเดียวกันกับบัตรประจำตัวประชาชน โดยบรรจุข้อมูลคนพิการไว้ในฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนให้ครบถ้วน

**๑.๒ การประชาสัมพันธ์การออกบัตรประจำตัวคนพิการจากสภาพความพิการเชิงประจักษ์**  
ดังนี้

(๑) ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น สปอตทีวี โทรทัศน์ แผ่นพับ

(๒) การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ

## **๒) ข้อเสนอระดับปฏิบัติ**

(๑) เพิ่มหน่วยงานออกบัตรประจำตัวคนพิการในระดับจังหวัด คือ โรงพยาบาลระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล)

(๒) จัดบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) ทั้งการออกเอกสารรับรองความพิการ การอนุมัติออกบัตร การลงทะเบียนรับเบี้ยความพิการ การขอรับกายอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ฯลฯ

-----